

Αρ.ΣΕ: 1525-23

15 Νοεμβρίου 2023

Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

**Κοινοβουλευτική Επιτροπή
Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
Τετάρτη, 15 Νοεμβρίου 2023 και ώρα 10.40 π.μ.**

Νομοθετική εργασία:

10.40 π.μ. – Β 3.

(α) Ο περί Νομικής Αρωγής (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023.

(Αρ. Φακ. 23.01.064.053-2023)

(Αντίγραφο κειμένου του νομοσχεδίου επισυνάπτεται)

(β) Ο περί Νομικής Αρωγής (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 2022.

(Πρόταση νόμου του κ. Γιώργου Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ Αριστερά – Νέες Δυνάμεις)

(Αρ. Φακ. 23.02.063.169-2022)

(Αντίγραφο κειμένου της πρότασης νόμου επισυνάπτεται.)

Συζήτηση επί της αρχής.

(Θέσπιση νέας κατηγορίας δικαιούχων νομικής αρωγής η οποία περιλαμβάνει τα θύματα αδικήματος βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας.)

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η ΣΕΠΚΒΟ σας υποβάλλει τα κάτωθι:

Η ΣΕΠΚΒΟ, επισήμανε την εν λόγω ανάγκη για νομοθετική τροποποίηση και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της απέστειλε σχετική επιστολή για το θέμα (Αρ.ΣΕ:1455-22 και ημερ.18 Απριλίου 2022) προς Επίτροπο Νομοθεσίας, Υπουργό Δικαιοσύνης & Δημοσίας Τάξεως, Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας, πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων & Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών & Γυναικών, και πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης & Δημοσίας Τάξεως. Στη συνέχεια, η ΣΕΠΚΒΟ, με επιστολή της (Αρ.ΣΕ: 1458-22 και ημερ.03 Μαΐου 2022) προς τη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, ημερ.02 Μαΐου 2022, υπέβαλε τ' ακόλουθα:

Ανάγκη συμπερίληψης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά γυναικών, ανεξαρτήτου μεταναστευτικού καθεστώτος και Όλων των μορφών κακοποίησης παιδιών (Άρθρο 6Δ)

Υπάρχει ανάγκη τροποποίησης του άρθρου 6Δ του Νόμου του 2002 (165(I)/2002) - «Νομική αρωγή σε θύματα εμπορίας ανθρώπων και σε παιδιά-θύματα άγρας για σεξουαλικούς σκοπούς, παιδικής πορνογραφίας, σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή/και σεξουαλικής κακοποίησης», ώστε πέρα από τα θύματα εμπορίας και τα παιδιά που υφίστανται σεξουαλική κακοποίηση, να συμπεριληφθούν τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά γυναικών, ανεξαρτήτου μεταναστευτικού καθεστώτος, καθώς και Όλες οι μορφές κακοποίησης παιδιών, ώστε να μην υπάρχει διάκριση στα θύματα βίας, και να είναι σύμφωνη με,

- ο τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης,
- ο τον περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο του 2000 (Ν. 119(I)/2000), και
- ο τον περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμο του 2021 (Ν. 115(I)/2021).

Διευκρινίζεται ότι, αναφορικά με το οικονομικό κόστος, η εισήγηση τροποποίησης δεν πρόκειται να αυξήσει τον κρατικό προϋπολογισμό λόγω του ότι η αιτητές/τριες που παραλείπονται στο 6Δ και πρέπει να συμπεριληφθούν, ήδη κατέχουν αυτό το νομικό δικαίωμα από άλλες σχετικές νομοθεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η εισήγηση τροποποίησης του 6Δ έχει να κάνει με την πρόσβαση και όχι με το δικαίωμα των αιτητών/τριών. Επίσης, σύμφωνα με την Έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων για την εμπορία προσώπων του Συμβούλιου της Ευρώπης, GRETA, διαπιστώνεται ότι κατά την χρονική περίοδο, 2015-2019, δεν παραχωρήθηκε καμία δωρεάν νομική αρωγή σε θύμα εμπορίας προσώπων. Γνωρίζουμε ότι το σχετικό κρατικό κονδύλι υπάρχει και δεν αξιοποιείται λόγω του αποκλεισμού πρόσβασης των θυμάτων βίας από το νομικό αυτό δικαίωμα. Στόχος είναι η αύξηση, αλλά η πλήρης αξιοποίηση του υφιστάμενου κρατικού κονδυλίου για την εξυπηρέτηση των δικαιούχων.

Ανάγκη άμεσης πρόσβασης των θυμάτων βίας σε δωρεάν νομική αρωγή (Άρθρο 7)

Στην παρούσα φάση, είναι αδύνατη η πρόσβαση των θυμάτων βίας στο δικαίωμα δωρεάν νομικής αρωγής, καθιστώντας έτσι το άρθρο 23 του Νόμου του 2021 (115(I)/2021) μη εφάρμοσιμο και αφήνοντας εκτεθημένη την Κυπριακή Δημοκρατία απέναντι στο άρθρο 57 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 23 του Νόμου του 2021 (115(I)/2021), αναφέρει τ' ακόλουθα:

Άρθρο 23 - Δικαίωμα σε νομική αρωγή

«Κάθε θύμα, ανεξαρτήτως της βούλησής του ή μη να συνεργαστεί με τις διωκτικές αρχές κατά την ποινική διαδικασία, έχει δικαίωμα άμεσης πρόσβασης σε νομική εκπροσώπηση σε αστική διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Δικηγόρων Νόμου, προς διεκδίκηση αποζημιώσεων από τον δράστη και, σε περίπτωση που δεν έχει επαρκείς πόρους, έχει δικαίωμα σε δωρεάν νομική αρωγή βάσει των διατάξεων του περί Νομικής Αρωγής Νόμου.»

Παράλληλα, το άρθρο 7 του Νόμου του 2002 (165(I)/2002) «*Αίτηση για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής. Πιστοποιητικό*», συνδέει τα θύματα βίας με τα οικονομικά κριτήρια που πρέπει να πληρούν σύμφωνα με την κοινωνικοοικονομική έκθεση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ). Ως εκ τούτου, η ιδιότητα του θύματος, από μόνη της, δεν εξασφαλίζει στην αιτήτρια αυτόματα νομική αρωγή ή δεν αποτελεί επιπλέον κριτήριο, ως οφείλει, για εξασφάλιση νομικής αρωγής, με αποτέλεσμα το άρθρο 6Δ να μην προσφέρει καμία χρησιμότητα ή πλεονέκτημα στα θύματα βίας.

Συνεπώς, αφού τροποποιηθεί το 6Δ για να συμπεριλάβει όλες τις κατηγορίες ενήλικων/ ανήλικων θυμάτων, ανεξαρτήτου μεταναστευτικού καθεστώτος, καθώς και όλες τις μορφές κακοποίησης, στη συνέχεια θα πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο 7, ώστε όλα τα θύματα βίας να εξαιρούνται από την κοινωνικοοικονομική έκθεση των ΥΚΕ, και να δικαιούνται αυτόματα το δικαίωμα της δωρεάν νομικής αρωγής, υποβάλλοντας μόνο Βεβαίωση Πιστοποίησης από αρμόδια εμπλεκόμενη υπηρεσία/ ΜΚΟ, σύμφωνα με το άρθρα 2 και 36 του Νόμου του 2021 (115(I)/2021) ότι,

- είτε εξυπηρετούνται από το Σπίτι της Γυναίκας,
- είτε βρίσκονται σε Χώρο Φιλοξενίας,
- είτε προέβησαν σε καταγγελία στην Αστυνομία.

Με την υποβολή της εν λόγω Βεβαίωσης Πιστοποίησης, το Δικαστήριο θα μπορεί ν'αποφασίζει άμεσα σε μια εκδίκαση για την έγκριση της δωρεάν νομικής αρωγής, κι έτσι θ'αποφεύγονται οι 2-3 εκδικάσεις για το ίδιο θέμα (λόγω της χρονοβόρας υφιστάμενης διαδικασίας που απαιτείται για την ετοιμασία/ υποβολή της κοινωνικοοικονομικής έκθεσης των ΥΚΕ), παρέχοντας έτσι πιο γρήγορα νομική στήριξη στα θύματα βίας που κινδυνεύουν και το έχουν άμεση ανάγκη.

Ανάγκη συμπερίληψης των προστατευτικών διαταγμάτων σε οικογενειακές υποθέσεις (Άρθρο 6)

Το 6 (β) - *Νομική αρωγή σε οικογενειακές υποθέσεις*

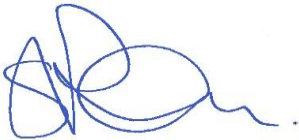
«διαδικασία που αφορά θέματα γονικής μέριμνας, διατροφής, αναγνώρισης τέκνου, υιοθεσίας, περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και οποιαδήποτε άλλη γαμική ή οικογενειακή διαφορά».

Θα πρέπει να τροποποιηθεί το 6(β) ώστε να συμπεριλάβει και την έκδοση προστατευτικών διαταγμάτων. Η εμπειρία έχει καταδείξει ότι πολλές φορές αίτημα της Αστυνομίας για προστατευτικό διάταγμα απορρίπτεται από το Δικαστήριο, ενώ για την ίδια ακριβώς υπόθεση όταν το σχετικό διάταγμα υποβλήθηκε από το δικηγόρο του θύματος, εγκρίθηκε. Συνεπώς, το ζήτημα αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό γιατί αφορά την ασφάλεια των θυμάτων βίας, και ο νόμος περί νομικής αρωγής συνδέεται άρρητα με αυτό.

Υπενθυμίζεται ότι μεταξύ των υπηρεσιών που καλείται να προσφέρει το Σπίτι της Γυναίκας, σύμφωνα με την εγκεκριμένη από το Υπουργικό Συμβούλιο πρόταση, είναι και η δωρεάν νομική αρωγή στα θύματα βίας, σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο. Αντιλαμβάνεστε ότι οι προαναφερθέντες νομικές αδυναμίες του περί Νομικής Αρωγής Νόμου του 2002 (165(I)/2002) αποστερούν από τα θύματα βίας την πρόσβαση στο νομικό αυτό δικαίωμα. Η ΣΕΠΚΒΟ, έχει θίξει το θέμα από το 2021, όπου με επιστολή της (Αρ. ΣΕ:1420-21 και ημερ.17 Μαΐου 2021) στην Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ), τόνισε την ανάγκη τροποποίησης του εν λόγω νόμου ώστε να ικανοποιεί τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, αλλά και να διευκολύνει το έργο/ υπηρεσίες του Σπιτιού της Γυναίκας.

Καταληκτικές Εισηγήσεις:

- **Άρθρο 6**
Θα πρέπει να τροποποιηθεί το 6(β) ώστε να συμπεριλάβει και την έκδοση προστατευτικών διαταγμάτων.
- **Άρθρο 6Δ**
Να συμπεριληφθούν τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά των γυναικών, ανεξαρτήτου μεταναστευτικού καθεστώτος, καθώς και Όλες οι μορφές κακοποίησης παιδιών, ώστε να μην υπάρχει διάκριση στα θύματα βίας.
- **Άρθρο 7**
Όλα τα θύματα βίας να εξαιρούνται από την Κοινωνικοοικονομική Έκθεση των ΥΚΕ, και να δικαιούνται αυτόματα το δικαίωμα της δωρεάν νομικής αρωγής, υποβάλλοντας στο Δικαστήριο μόνο Βεβαίωση Πιστοποίησης από αρμόδια εμπλεκόμενη υπηρεσία/ ΜΚΟ, σύμφωνα με το άρθρα 2 και 36 του Νόμου του 2021 (115(I)/2021) ότι,
 - είτε εξυπηρετούνται από το Σπίτι της Γυναίκας,
 - είτε βρίσκονται σε Χώρο Φιλοξενίας,
 - είτε προέβησαν σε καταγγελία στην Αστυνομία.

Σουσάνα Παύλου
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)